

EL LLENGUATGE

Calcular

Entre la certesa absoluta, la seguretat categòrica que es basa en el coneixement directe i inqüestionable o en el càlcul fidedigne i comprovat, i la simple suposició o la mera conjectura que hom fa sovint solament perquè l'hi constrenyen, hi ha tot un ventall de possibilitats, tota una graduació amb diversitat de matisos, que el llenguatge intenta de reflectir i d'expressar amb els mitjans de que disposa. En general, podem dir que els mots que corresponen a aquest camp de significació tendeixen més aviat, amb l'ús, com si experimentessin un desgast, a una pèrdua o afebliment.

El verb *calcular*, com tants d'altres verbs, pot ésser també usat en sentit figurat, cosa que vol dir, en el seu cas, amb un significat afeblit. Efectivament, *calcular*, pròpiament, és a dir, en sentit recte, significa «determinar (un valor numèric) per un procés matemàtic», el qual procés exigeix, és clar, unes dades conegudes, sense aquestes dades no es pot realitzar l'acció de calcular. Però *calcular*, com hem dit, també es pot usar figuradament, cas en que significa —segon el Fabra— «determinar, preveure, suposar (quelcom problemàtic, probable) tenint en compte les dades, indicis, precedents, circumstàncies, etc.». Observem, doncs, que l'acció que expressa el verb *calcular*, encara que sigui usat en sentit figurat, sempre pressuposa el coneixement o la consideració, si no d'unes dades numèriques precises, d'uns indicis o d'unes referències. Per això caldria evitar l'ús que alguns fan d'aquest verb amb un valor extremament afeblit, per

a expressar la simple acció de suposar una cosa sense cap base ni cap indici, cosa que té lloc especialment en les preguntes, quan es demana a algú que, sobre una qüestió determinada, hi digui la seva, a veure si l'encerta per casualitat. Si sabem que algú no té informació sobre la matèria, no és adequat de preguntar-li, per exemple, *Quantes espècies vegetals calcules que es fan als Països Catalans?* Caldria preguntar-li, en aquest cas hipotètic, quantes espècies vegetals li sembla o diria que s'hi fan.

Amb un valor afi a *calcular* fem servir també el verb *suposar* que entra, com hem vist, en la seva definició. Algú en fa, indogudament, un verb pronominal, com si, amb això, volgués accentuar el seu caràcter subjectiu, cosa que més aviat s'hauria d'aconseguir amb un verb com *imaginar-se*: *M'imagino que n'hi deu haver moltes.*

Albert Jané